

Liite 7 Opiskelijan vakuutusturva työvoimakoulutuksen aikana

Yleistä

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain nojalla työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen tuottaja on velvollinen järjestämään opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujaksojen ajaksi ryhmävastuuvakuutuksen (JTYPL 2012 5 luku 6 § 3 momentti). Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa työvoimakoulutuksen hankinnasta edellytetään, että koulutuspalvelun myyjä on velvollinen järjestämään opiskelijoille tapaturmavakuutuksen tapaturmavakuutuslain (608/1948) 3 §:n 3 momentin mukaisesti (Työvoimakoulutuksen yleiset hankintaehdot 1 luku 2 § 5. kohta).

Työvoimakoulutusaikainen vakuutusturva

Työvoimakoulutuksen aikana ovat lähtökohtaisesti voimassa vähintään seuraavat kolme vakuutusta:

1. Koulutuspalvelun tuottajan **tapaturmavakuutus**, joka kattaa opiskelijalle itselleen aiheutuneet henkilövahingot koko koulutusajan niin lähi- kuin etäopetusjaksoilla
2. Koulutuspalvelun tuottajan **ryhmävastuuvakuutus**, joka kattaa opiskelijalle henkilökohtaisesti realisoituvan vahingonkorvausvastuun, mikäli hän on työssäoppimis-/työharjoittelujakson aikana aiheuttanut työnantajalle /ulkopuoliselle henkilö- tai esinevahingon lievää suuremmalla tuottamuksella. Vakuutuksen tarkoituksena on siis suojata opiskelijaa itseään mahdolliselta vahingonkorvausvastuulta.
3. Työnantajan **vastuuvakuutus** työssäoppimis- /työharjoittelujakson ajaksi, joka kattaa ne henkilö ja esinevahingot, jotka työnantajan työnjohdon alaisuudessa oleva opiskelija työssään aiheuttaa ulkopuoliselle taholle. Vakuutuksen tarkoitus on työnantajan suojaaminen. Siinä vakuutettuna on ainoastaan työnantaja. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin työntekijöiden /työharjoittelijoiden ulkopuolisille ja työtovereille aiheuttamat vahingot sen vuoksi, että työnantaja on vastuussa työntekijöiden työssään aiheuttamista vahingoista.

Näiden lisäksi koulutuspalvelun tuottajalla voi olla myös erillinen *vastuuvakuutus* lähiopetusjaksoja varten, jolla katetaan oppilaitoksessa toteutettavan lähiopetuksen tai harjoittelun aikana mahdollisesti ulkopuoliselle taholle tai kouluttajalle aiheutuneet esine- tai henkilövahingot.

Opiskelijalle itselleen aiheutuneita esinevahinkoja varten (esim. silmälasien rikkoutuminen) hänellä voi olla oma henkilökohtainen *omaisuusvakuutus*.

Koulutuspalvelun tuottajan ja harjoittelupaikan tarjoavan työnantajan vakuutusturvan lisäksi mahdollisten koulutuksen hankintasopimukseen sisältyvien ulkomaan opintojaksojen ajalle opiskelijalla tulisi olla oma *matkavakuutus*, joka kattaa vapaa-aikana tapahtuneet henkilö- ja esinevahingot.

Työssäoppimis- ja harjoittelujakson aikainen ryhmävastuuvakuutus

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan koulutuspalvelujen tuottaja on velvollinen järjestämään työvoimakoulutuksen opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujaksojen ajaksi ryhmävastuuvakuutuksen. Ryhmävastuuvakuutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille lisäturvaa näiden opintoihin liittyvässä työtoiminnassa ulkopuolisille tai työnantajalle aiheuttamien vahinkojen osalta siltä osin kuin työnantaja voi vaatia opiskelijaa korvausten lopulliseksi maksajatahoksi.

Vastuuvakuutusten yleiset rajaukset

Vakuutussopimuksia neuvoteltaessa on syytä ottaa huomioon seuraavaa:

Neuvoteltavan vastuuvakuutuksen on tarkoitus normaalista poiketen

- kattaa opiskelijan työnantajan omaisuudelle aiheuttamat vahingot (mukaan lukien opiskelijan haltuun uskotulle tai käsiteltävänä olevalle omaisuudelle aiheutetut vahingot) sekä
- suojata työntekijää työnantajan takautumisoikeuden varalta ja korvata ne vahingot, jotka opiskelija on aiheuttanut ulkopuoliselle ja jotka työnantaja on korvannut isännänvastuun perusteella ja joiden osalta työnantajalla on takautumisoikeus työntekijää kohtaan

Vakuutusturvan kattavuutta opiskelijan kannalta harkittaessa tulee ottaa huomioon, että:

- Vastuuvakuutusten yleisten ehtojen mukaan ne kattavat ainoastaan *ulkopuoliselle taholle aiheutetun korvausvastuun eli vakuutus ei korvaa työharjoittelussa olevalle itselleen aiheutuneita vahinkoja (esim. rikkoontuneet silmälasit) eikä työharjoittelijan aviopuoliselle, lapselle tai muulle perheenjäsenelle aiheutuvia vahinkoja.*
- Vakuutus ei yleensä korvaa sellaista taloudellista vahinkoa, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon (esim. harjoittelija on hinnoitellut tuotteet väärin, leimannut luottokortin väärin, mistä seurannut taloudellista vahinkoa harjoittelupaikan järjestäjälle).
- Vakuutus ei yleensä korvaa vahinkoa, joka aiheutuu liikennevakuutuslain tai vastaavan ulkomaisen lain mukaisesta moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä
- Vakuutus ei yleensä myöskään korvaa työharjoittelijan käsiteltävänä tai huolehdittavana olevalle omaisuudelle aiheutettuja vahinkoja (esim. työharjoittelija korjatessaan harjoittelupaikan järjestäjän asiakkaan autoa aiheuttaa sille vahingon). Tästä tulisi kuitenkin vakuutusneuvotteluissa pyrkiä sopimaan toisin.
- Vahingonkorvausoikeuden mukaan vahingon aiheuttaja on velvollinen korvaamaan ainoastaan tuhoutuneen tai hukatun esineen päivänarvon. Vahingon aiheuttaja ei ole velvollinen korvaamaan ns. jälleenhankinta-arvoa. Näin ollen ei vakuutuksestakaan korvata kuin omaisuuden päivänarvoa vastaava korvaus.
- Alle vakuutuksen omavastuun määräisiä vahinkoja ei vakuutuksesta korvata.

Ryhmävastuuvakuutuksen hakeminen

Koulutuspalvelun tuottajalla on lakisääteinen velvollisuus neuvotella ja hankkia valitsemastaan vakuutusyhtiöstä ryhmävastuuvakuutus työvoimakoulutuksen opiskelijoille koulutukseen sisältyvän työssäoppimis- ja/tai harjoittelujakson ajaksi. Vakuuttamisvelvollisuus koskee kaikkia koulutuspalvelujen tuottajia ml. valtion oppilaitokset. Vakuutus tulee hankkia viimeistään ennen koulutussuunnitelmien mukaisten työskentelyjaksojen alkamista ja vakuutuksen hankkimisesta tulee antaa selvitys koulustarjousessa.

Opiskelijan vahingonkorvausvastuun syntyminen

Harkittaessa vahingonkorvausvastuun syntymistä työnantajalle tai ulkopuoliselle taholle aikuiskoulutusopiskelija rinnastetaan yrityksen työntekijään.

Vahingonkorvauslain ja työsopimuslain mukaan *työntekijä (vrt. aikuiskoulutusopiskelija) ei ole vastuussa työnantajalle työssään aiheuttamistaan vahingoista, mikäli vahingon syynä on ainoastaan lievä tuottamus. Lievän tuottamuksen tilanteissa työnantaja on isännänvastuunsa perusteella tosin velvollinen korvaamaan aiheutuneen vahingon ulkopuoliselle kärsijätaholle, mutta työnantajalla ei ole oikeutta periä vahinkosummaa takaisin vahingon aiheuttaneelta työntekijältä (vrt. aikuiskoulutusopiskelijalta).*

Toisaalta tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella aiheutetuista vahingoista työntekijä (vrt. aikuiskoulutusopiskelija) on aina korvausvastuussa työnantajalle /ulkopuoliselle riippumatta eri tahojen vakuutusten voimassaolosta.

1.1.2003 voimaan tulleella lainmuutoksella on haluttu kattaa opiskelijan mahdollinen henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu työnantajalleen tilanteissa, joissa vahingon syntyminen on johtunut koulutukseen osallistuvan lievää suuremmasta tuottamuksesta. Tällaisessa tilanteessa työnantajalla (tai työnantajan mahdollisella vastuuvakuutusyhtiöllä) on oikeus periä ulkopuoliselle taholle

maksamansa vahingonkorvaus takaisin vahingon aiheuttaneelta aikuiskoulutusopiskelijalta. Lain tarkoittamalla ryhmävastuuvakuutuksella katetaan tällaisessa tilanteessa opiskelijan henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu omavastuun ylittäviltä osin.